

Kliimaministri 22.11.2023. a käskkirja nr 483
„Toetuse andmise tingimuste kehtestamine taaste- ja vastupidavuskava reformi 8.1
„Taastuenergia kasutuselevõtu kiirendamine“ elluviimiseks“ muutmise
eelnõu seletuskiri

I Sissejuhatus

Eelnõu on koostatud Eesti taaste- ja vastupidavuskava¹ (edaspidi *RRF*) reformi 8.1 „Taastuenergia kasutuselevõtu kiirendamine“ elluviimiseks. Reformi eesmärk on hõlbustada taastuvate energiaallikate, eelkõige tuuleenergia kasutuselevõttu.

RRF näeb reformi 8.1 elluviimiseks ette järgmised tegevused:

1. Tuuleparkide ehitamise kiirendamine, et aastaks 2030 oleks võimalik toota Eestis 100% kogu elektritarbimisest taastuvatest energiaallikatest:
 - 1.1. Prioriteetsete arenduspiirkondade kaardistamine (uute arendusprojektide kiirendamiseks).
 - 1.2. Strateegilise hindamise ja keskkonnamõjude optimeerimine.
 - 1.3. Lubade väljastamise protsessi optimeerimine.
 - 1.4. Maatoimingute optimeerimine.
 - 1.5. Õigustoimingute optimeerimine.
2. KOV võimestamine roheliste investeeringute tegemisel.
3. Ärisektori võimestamine roheinvesteeringute tegemisel.
4. Teavitustegevused.

Lisaks on RePowerEU eesmärk tõhustada valitsusasutuste koostööd.

Reformi elluviimiseks tehtavate kulude abikõlblikkuse periood kestab kuni 31.08.2026.

Reformi elluviimiseks on Vabariigi Valitsus 28.09.2023 protokollilise otsusega nr 50-12² ja selle muutmiseks 09.01.2025 tehtud otsusega 2-19³ määranud reformi 8.1 elluviijaks Kliimaministeeriumi (edaspidi *KLIM*) ja tegevuste elluviimisele kaasatud partneriteks Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi (edaspidi *MKM*), Keskkonnaameti, Keskkonnaagentuuri, Maa- ja Ruumiameti, Eesti Geoloogiateenistuse ning Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti (edaspidi *TTJA*).

Riigisisene ülesannete jaotus reformi elluviimiseks on kehtestatud kliimaministri 22.11.2023 käskkirjas nr 483 (edaspidi *RePowerEU käskkiri*). Käskkirjas nimetatud tegevusi, tulemusi ja eelarve jaotust on muudetud kliimaministri 03.10.2024 käskkirjaga nr 376, 13.02.2025 käskkirjaga nr 71, 08.05.2025 käskkirjaga nr 204 ja 05.11.2025 käskkirjaga nr 510.

Eelnõuga täpsustatakse projekti abikõlblikkust puudutavat punkti ja muudetakse projekti kahe tegevuse tähtaega.

¹ [05.10.2021 heaks kiidetud ja 16.06.2023 uuendatud Eesti taaste- ja vastupidavuskava.](#)

² [Taaste- ja vastupidavuskava reformi 8.1 "Taastuenergia kasutuselevõtu kiirendamine" elluviimine](#)

³ [Vabariigi Valitsuse 28. septembri 2023. a istungi protokoll nr 50 päevakorrapunkti nr 12 punktis 2 märgitud otsuse muutmine](#)

Eelnõu ja seletuskirja koostas KLIM energeetikaosakonna rohepöörde projektijuht Sille Uusna-Rannap (sille.uusna-rannap@kliimaministeerium.ee, tel 625 4443). Eelnõu juriidilise ekspertiisi tegi KLIM õigusosakonna õigusnõunik Rene Lauk (rene.lauk@kliimaministeerium.ee).

II Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Abikõlblikkuse periood

Eelnõuga täiendatakse käskkirja lisa 1 punkti 7, milles on reguleeritud projekti abikõlblikkuse tähtaeg. Muudatuse kohaselt peavad projekti abikõlblikkuse perioodi lõpuks olema tööd tehtud, üle antud ja vastu võetud ning väljamaksed tehtud.

Kui tavapäraselt tuleb abikõlblikkuse perioodi jooksul teha abikõlblik kulu ja väljamakse võib teha ka pärast abikõlblikkuse perioodi lõppu, siis RRF abikõlblikkuse perioodi lõpuks 31.08.2026 peavad uuenenud info kohaselt olema tehtud ka kõik RRFi väljamaksed.

Projekti abikõlblikkuse tähtaega pikendati 05.11.2025 käskkirja muudatustega. Sellega seoses pikendati ka pärast kooskõlastusringi tegevuste tähtaegasid kuni abikõlblikkuse perioodi lõpuni. Käskkirja tegevuse elluviimiseks võib olla vajalik teha nii tööjõu- kui majanduskulusid. Mõlemal juhul tuleb väljamaksed projektist teha 2026. aasta 31. augustiks.

Tööjõukulude puhul on tegemist augusti töötasu väljamaksetega. Majanduskulude puhul aga peab selleks, et augusti lõpuks oleks väljamakse tehtud, olema töö valminud ja üle antud-vastu võetud varem.

Käskkirjas puudutab see lisas 2 nimetatud järgmiste tegevustega seotud majanduskulusid:

- 1) KLIM tegevus 1.1.10. Tuuleenergia kasutuselevõtuga seonduvalt elektri hinna mõjuanalüüside koostamine

Tegevuse raames kvartaalsete raportite tellimiseks sõlmitud hankelepingu "Balti riikide elektri- ja taastuvenergia turu prognoos" lõpetamiseks sõlmis KLIM 13.01.2026 Aurora Energy Research ABga alates 31.07.2026 lepingu lõpetamise kokkuleppe.

Tegevuse raames on 2026. a veebruaris hankemenetluse lõppfaasis analüüsi tellimine taastuvenergia kasutuselevõtu mõju hindamiseks võrguinvesteeringutele. Analüüsi valmimiseks on ette nähtud viis kuud, töö valmib 2026. a juulis.

- 2) MKM tegevus 5.1.2. Taastuvenergeetika planeeringute menetluse kiirendamiseks vajalike infosüsteemide arendamine

Infosüsteemi PLANIS projektist rahastatud arendus ja vajalikud kaasnevad toimingud viiakse hankelepingu ja ajakava kohaselt lõpule 30.06.2026.

- 3) TTJA tegevus 6.1.4. Mõõtevõimekuse loomine tuuleparkide ja päikeseparkide tekitatavate raadiosidehäirete mõjude hindamiseks ja leevendamiseks.

TTJA on seadmete RRF uue info valguses tarnijaga eraldi kokku leppinud, et tarne tuuakse varasemaks ja toimub hiljemalt 31.07.2026.

Tegevuste tähtajad

Eelnõuga muudetakse projektis kahe lisas 2 nimetatud tegevuse tähtaega:

- 1) KLIM tegevuse 1.1.6. Ärisedukoristite dekarboniseerimiseks sektorite ja tehnoloogiate teekaartide koostamine ja avalikustamine ajakavas asendatakse senine 2026. aasta I kvartali tähtaeg 2026. aasta II kvartaliga.

Muudatus on vajalik ühe teekaardi tegevuste lõpetamiseks. Nimelt oli transporditaristu ehituse süsiniku jalajälje teekaardi eesmärgiks välja töötada transporditaristu ehituse süsiniku jalajälje hindamise metoodika ning teha selle sisuliseks rakendamiseks vajaliku institutsionaalse korralduse osas ettepanekud. Teekaart valmis 2025 sügisel. Laiem eesmärk on käivitada terviklik ja usaldusväärne hindamissüsteem, et oleks võimalik transporditaristu puhul hinnata keskkonna jalajälge ning kasutada saadud tulemusi, näiteks lahendusvariantide võrdlemisel või väärtuspõhiste hangete korraldamisel. Teekaardis välja töötatud metoodika kasutuselevõtuks on vaja seda praktikas katsetada. Ettevõtetes arvutusmetoodika katsetamine tähendab, et aluseks võetakse konkreetsetes projektides kasutatavad materjalid, masinad ja kütused, arvestatakse tööaega jmt. Metoodika valideerimiseks ja konkreetsete ettevõtetega katsetamiseks pikendatakse tegevuse tähtaega 2026. aasta II kvartalis, seega kolm kuud. Teekaartide koostamiseks ettenähtud eelarves muudatusi ei tehta.

- 2) EGT tegevuse 8.1.3. Kriitiliste toormete teekaardi alusanalüüsi koostamine ajakavas asendatakse senine 2026. aasta I kvartali tähtaeg 2026. aasta II kvartaliga.

Muudatus on vajalik, sest analüüsi koostamine algus nihkus ettenägematute asjaolude tõttu. EGT kaasab analüüsi koostamise meeskonda kompetentsi väljastpoolt (EBS, TalTech, TÜ), kuid paraku võttis meeskonna komplekteerimine, ülikoolidega läbirääkimine ja lepingute sõlmimine planeeritust rohkem aega. Seetõttu lükkus ka analüüsi koostamise algus edasi. Analüüsi koostamine sai alguse alles 2025 novembri lõpus ja seega ei ole analüüsi valmimise tähtaeg 2026. aasta I kvartal enam võimalik. Seetõttu pikendatakse analüüsi valmimise tähtaega 2026. a II kvartalis.

TTJA eelarvekasutus

TTJA on eeskätt seetõttu, et projekti abikõlblikkuse perioodi lõpuni on jäänud lühike aeg ja töötajate lahkumisel kohti nii lühikeseks ajaks enam ei täideta, jäänud projekti 189 500 euro suurune jääk. Jäägi arvelt on võimalik rahastada täiendavaid mõõtevõimekuse tõstmise töid (jaamade paigaldus, täiendava masti soetus, varuseadme hange raamlepingu raames).

Mõõtevõimekuse tõstmine tuuleparkide ja päikeseparkide tekitatavate raadiosidehäirete mõjude hindamiseks ja leevendamiseks on TTJA tegevusena käskkirjas olemas, TTJA kogueelarvet nende tegevuste elluviimine ei muuda.

TTJA eelarve arvestuslik jaotus	Algne	Pärast 03.10.2024 muudatusi	Pärast 13.02.2025 muudatusi	Pärast 08.05.2025 muudatusi	Pärast 05.11.2025 muudatusi	Eelnõu
Tööjõukulud, sh 15% üldkulu	948 688	948 688	948 688	948 688	1 101 168	911 668

Spetsialistide koolitamine	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000
Teenuste (õigusabi, ekspertiisid, teavitused) sisseostmise kulud	128 000	128 000	128 000	128 000	128 000	128 000
Mõõtevõimekuse loomine tuuleparkide ja päikeseparkide tekitatavate raadiosidehäirete mõjude hindamiseks ja leevendamiseks	0	0	0	1 520 000	2 166 000	2 355 500
Kokku	1 096 688	1 096 688	1 096 688	2 616 688	3 415 168	3 415 168

MaRu eelarve

MaRu eelarves on käskkirja lisa 2 tegevusena 7.1.3 maatoimingute ettevalmistamine tuuleenergia prioriteetsete arendusalade kasutuselevõtuks. Selle tegevuse raames on MaRu läbi viinud tuuleenergia arendamiseks sobivate riigimaade enampakkumisi. Kulu oli ette nähtud majanduskuluna, mille vajadus on osutunud oodatust väiksemaks. Jäägi raames on võimalik välja töötada ka metoodika projekti järgsel perioodil tuuleenergia arendamiseks sobivate riigimaade enampakkumiste läbiviimise hõlbustamiseks. Sellega seoses suunatakse esialgu majanduskuluna ette nähtud 358 300 eurot MaRu tööjõukuludesse riigimaade enampakkumise II vooru läbiviimiseks, võimaliku III vooru ettevalmistamiseks ja läbiviimiseks ning metoodika väljatöötamiseks edasiste enampakkumiste jaoks. Tegemist on sama eesmärgiga tegevusega, aga kulu liik muutub, käskkirja lisa 2 punktis 7.3 nimetatud MaRu koondelarve ei muutu.

III Eelnõu kooskõlastamine

Käskkirja eelnõu kooskõlastatakse Rahandusministeeriumi, Riigi Tugiteenuste Keskuse, Keskkonnaagentuuri, Keskkonnaameti, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi, Maa- ja Ruumiameti, Eesti Geoloogiateenistuse ning Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametiga.